

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΗΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ

ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΥΡΡΑ

Ετήσια συνδρομή δραχ. γ. 3. Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν 3,50 προπληρωτέας.

ΕΤΟΣ Η'.—'Ερ 'Αθήναις 1 'Απριλίου 1886.—'Αρ. 5.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπίρρησις τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου.—Περὶ τῆς ἐκ τοῦ κο-
ποῦ βλάβης.—Περὶ στομάχου.—Περὶ νύου (κασιῶας).—Θεραπευτικὴ μέθοδος.—
Ἀντίρρις καὶ μάλαξίς.—Περὶ σόγγου (ζόχου).—Συνταγραφεῖα.—Μικροκοδόρια
ἐπιστολῶν.—Περὶ ἄλλων φαινομένων.—Ἀλειψὲς κατὰ νεκρολογίαν.—(Ὁ νεοφανὴς) ἄνθρω-
ποι.—Περὶ πύου.—Κάκοντος κατὰ λύσεως.—Παρρηγοῦν χροῖμα.—Νοθεῖα ἀλεύ-
ρου.—Βάθος θαλάσσης.

Α' ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ

Ἐπίρρησις τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου.

(Συνέχεια προηγουμένου)

Ἐν σελ. 35 διελάβομεν ὅτι ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἀτμοσφαι-
ρικῆς πίεσεως ἐπέρχεται ἐπιτάχυνσις τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλο-
φορίας, ἐξήρασις στόματος, κλπ.

Πάντα ταῦτα εἰς τὸ ὕψος, ὡς καὶ τὰ διὰ τοῦ θαλαμίσκου
τοῦ ἰώδου ἐξηγοῦνται ὡς προσερχόμενα ἐκ τῆς ἀραιώσεως τοῦ ἀέρος
καὶ τοῦ πῦρ.

Ἡ ἐπιταχυνσις τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας
 προέρχεται ἰδίως ἐκ τῆς ἀραιώσεως τοῦ πρὸς ἀναπνοὴν ἀέρος, ἡ
 κατὰ πᾶσαν εἰσπνοὴν εἰσάγεται εἰς τοὺς πνεύμονας ἡραιωμένος πρὸς
 τὸν ἀέρος, ὅστις ἐκ τῆς ἀραιώσεως στερεῖται τοῦ ὁμοῦ πρὸς
 ὀξυγόνου πρὸς αἱμάτωσιν. Ἐκαστος ἄνθρωπος κατὰ μέσον ὄρον ἐν
 τελείᾳ ἀναπνοῇ ἐν ἐκάστῳ δευτέρῳ λεπτῷ ὥρας 17 ἕως 18, καὶ
 θερμοκρασίαν + 17°. Βλὲς ἐκαστὴν ἀναπνοὴν εἰσπνέει 655 γίλιτροι
 κυβικοῦ μέτρ. ἀέρος, ὅστις συνίσταται ἐξ 22, 10 ὀξυγόνου, καὶ 77, 90
 ἀζώτου. Ἐάν ὁ ἀὴρ οὗτος ᾖ ἀραιότερος, ἔπεται ὅτι ἐν ἐκάστῳ ἀνα-
 πνοῇ ἀέρος ἔξει ὀλιγώτερον ὀξυγόνον τοῦ δέοντος, ὅπερ ἀνεπαρκές ἐστι
 πρὸς αἱμάτωσιν. Τοῦτου ἕνεκεν ἡ φύσις, ἵνα παραγάγῃ εἰς τοὺς πνεύ-
 μονας τὸ προσήκον ποσὸν ὀξυγόνου, ἐπιταχύνει καὶ εὐρύνει τὰς εἰ-
 σπνοὰς, ὅπως διὰ τῶν βραχυτέρων καὶ εὐρύτερων εἰσπνοῶν συμπλη-
 ρωθῇ τοῦτο.

Ἐκ τῆς ταχυτέρας καὶ εὐρυτέρας ταύτης κινήσεως τῶν μυῶν τοῦ
 θώρακος, ἐπιγίγνεται **κόπωσης καὶ κάματος τῶν δυνάμεων**,
 διότι φύσει καὶ συχνὰ καὶ εὐρεῖται εἰσπνοαὶ ἐπιφέρουσι ταῦτα, ἐν
 ᾧ αἱ βραδεῖαι καὶ εὐρεῖται εἰσπνοαὶ ἐλαττωθεῖσι τὸν κάματον καὶ ἐν-
 ισχύουσι τὰς δυνάμεις. Διὰ τοῦτο (ἐν παρόδῳ λεκτέον) ἐάν τις
 εἰσπνεύσῃ καλῶς καὶ διατηρήσῃ ὅσον οἷόν τε τὴν εἰσπνοὴν, καὶ
 σταταὶ καὶ ισχυρότερος καὶ ἐλαφρότερος· ὁ οὗτος ἔχων δύναται
 εὐχερῶς ἀνυψῶσαι βαρὺ σῶμα. — Γνώτωσαν ταῦτα οἱ παλαιότεροι
 καὶ οἱ κολυμβῶντες.

Ἡ δὲ ξηραῖα τοῦ στόματος καὶ τοῦ γάρυγγος, ὡς καὶ ἡ ἀνα-
 πνήθσις τοῦ αἵματος ἐκ τῶν βλεφάρων, ῥωθάνων, καὶ οὐλῶν,
 προέρχεται ἐκ φυσικοῦ λόγου διότι, ἐλαττωμένης τῆς ἐπὶ τοῦ ἔρ-
 ματος πίεσεως τῆς ἀτμοσφαιρας, συμφέρονται τὰ ὑγρά πρὸς τὴν ἐπι-
 φάνειαν αὐτοῦ, τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα ἐξογοῦνται, ἡ ἀδὴλος διαπνέ-
 ῃ παύσκει, καὶ ἐπομένως ἐλαττοῦνται τὰ ὑγρά τοῦ σώματος, εἰ
 ὅποια ἐξωθούμενα ἐπὶ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τῆς περιφερείας τοῦ
 δέρματος, διαρρήγνυνται τὰ μᾶλλον ἀδύνατα, καὶ τὸ αἷμα ἀνα-
 πνέει· ἐκ δὲ τῆς μεγάλης ἐλαττώσεως τῶν ὑγρῶν καταλαμβάνει ξη-
 ρασία τὸ σῶμα καὶ ἰδίως τοὺς ἀδένες τῶν ἐκκρίσεων, τὸ δὲ αἷμα γίνε-
 ται πυκνότερον. Ἐκ τῆς συσσωρεύσεως τοῦ αἵματος εἰς τὰ τριχοειδῆ
 ἀγγεῖα τοῦ δέρματος ἐπιγίγνεται ἐρυθρότης τοῦ σώματος· ἐκ τούτων
 δύναται τις εἰκᾶσαι πόσον φρικτὸς εἶνε ὁ θάνατος τοῦ ἀεροναύτου,
 ἀνυψωθέντος ὑπὲρ τὸ δέον.

Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα γίνονται πόσον ζωηρότερα, ὅσον ταχύ-
 τερον γίνεται ἡ ἀνύψωσις ἐκ τῶν κάτω πρὸς τ' ἄνω. Ἐάν ὅμως αὕτη

γένη κατ' ὀλίγον ὥστε νὰ ἐπενεργῇ ἡ ἔξις, τότε ἀναφαίνονται
 ἡπιότερα καὶ ἀνεκτικώτερα, καὶ δύναται ὁ ἄνθρωπος οὐ μόνον ἐπὶ
 ἡμέτερον ἀνέλθειν, ἀλλὰ καὶ διαρκῶς διαμεῖναι καὶ κατοικῆσαι
 τινὰ χρόνον ἀνέλθειν, ἀλλὰ καὶ διαρκῶς διαμεῖναι καὶ κατοικῆσαι
 ἐπὶ πολὺ ὑψηλοτάτων τόπων, διότι σὺν τῇ ἔξει διατίθεται ἀναλόγως
 ὁ ὁργανισμὸς τῇ ἀραιώσει καὶ πίεσει τοῦ ἀέρος, ὑφίσταται ὅμως
 ἀλλοιώσεις φυσιολογικὰς καὶ διαταράξεις τῇ ὑγιείᾳ.

Ἀρ' οὐ λοιπὸν ἡ πίεσις τῆς ἀτμοσφαιρας ἔχῃ πόσον μεγάλην ἐπι-
 ροὴν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἔπεται ὅτι καὶ ὅταν εὕρεται ἐν ἐνὶ καὶ
 τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἐάν ἡ πίεσις τῆς ἀτμοσφαιρας μεταβάλληται, θέλουσι
 μεταβάλλεσθαι καὶ αἱ διαθέσεις αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐξήσιν ἢ ἐλάττωσιν
 τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως. Τὴν τοιαύτην μεταβολὴν αἰσθάνονται
 περισσότερον τινὲς ἰδίουσυγκρασίαι νευρικαί, ὡς καὶ οἱ πάσχοντες ὑπὸ
 χρόνιων ρευματισμῶν, νευραλγιῶν, καὶ ἄλλων νευροπαθειῶν καὶ
 ἐπειδὴ ἡ τῆς ἀτμοσφαιρας μεταβολὴ πρὸς πίεσιν γίνεται ἐκ τῶν ἀνω
 στρωμάτων πρὸς τὰ κάτω, καὶ παρέργεται χρόνος ὥρων 24 μέχρι
 48, προαισθάνονται καὶ οὗτοι τὰς τοιαύτας διαλέσεις, ὡς προδει-
 κνύει τὸ βαρόμετρον.

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΩ

Περὶ τῆς ἐκ τοῦ καπνοῦ βλάβης.

Πολλὸ βλέπεται ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν μικρὰν καὶ νεανικὴν
 ηλικίαν. Νεανίας ἐν Εὐρώπῃ στοιχηματίζας ἵνα καπνίσῃ ἀδικητικῶς
 20 ταίγαρα, εἰς τὰ 17 κατελήφθη ὑπὸ σκοτοδίνης, ἔμετο, σπασμῶν,
 ψυχρῶ ἰδρώτος καὶ ἀπέθανεν ἐντὸς ὀλίγων ὥρων.

Τρεῖς παιδία ἀλείψαντα τὴν κεφαλὴν δι' αἰοιφῆς ἐκ καπνοῦ, κατε-
 λήφθησαν ὑπὸ σκοτοδίνης, ἔμετο, σπασμοῦ, κλπ. καὶ ἀπέθανον ἐντὸς
 24 ὥρων. Ἐργάτης ἀποκοιμήθη· ἐπὶ φύλλων καπνοῦ εὐρέθη νεκρὸς.

Ἐάν φάγῃ σκύλος ποτὸν τι κύνειος καπνοῦ μετὰ τροφῶν, ἐπέρ-
 χεται ἔμετος. Ἐάν διαπεράσῃ τις τὸ δέρμα ὄρνιθος διὰ νήματος ἐμ-
 βρεγμένου εἰς τὸ ξεφίρι τῆς καπνοσύριγγος, ἡ ὄρνις ἀποθνήσκει τα-
 χέως ἐπὶ πληγῆς ἐχίδνης ἐάν τεύχῃ μικρὰ σταγῶν νικοτιανίνης,
 ἀποθνήσκει αὕτη ταχέως ἐκ σπασμῶν.

Νεανίς, ἔχουσα ἐπὶ τοῦ στῆθους ἐξάνθημα, ἤλειψε τοῦτο πρὸς θε-
 ραπείαν διὰ ξεφίριου καπνοσύριγγος, μετ' ὀλίγον ἐπῆλθε σκοτοδίνη,
 ἰλιγγος, ἔμετος, σπασμὸς καὶ μετὰ ταῦτα ὁ θάνατος.

Τὸ ἐμβρεγμα τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ φονεῖ τὰ ἔντομα· διὰ
 τοῦτο οἱ γεωργοὶ μεταχειρίζονται τοῦτο πρὸς προφύλαξιν τῶν δέν-

δρών, ἐκ τῶν καμπῶν καὶ ἄλλων ἐντόμων. Ἐλαφρὸν δὲ θεραπεία διαφόρους ἐξαθηματικὰς νόσους τῶν ζώων. Φύλλα καπνοῦ μουσκευθέντα ἐν χλιαρῇ ὕδατι καὶ ἐπιτίθεται ἐπὶ μέρους πάσχοντος ἐκ ρευματισμοῦ θεραπεύουσι τοῦτον. Τὸ ζεφίρι τῆς καπνόςυριγγος τιθέμενον ὀλίγον ἐπὶ πτερυγίων ὀφθαλμοῦ καταστρέφει τοῦτο καὶ θεραπεύει.

Ἐνεργεῖ ἰδίως ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ παράλυει τὰς κινήσεις τῆς καρδίας καὶ διὰ τοῦτο ἔρχεται ὁ θάνατος τόσον ταχέως ἐκ θανατηφόρου συγκοπῆς. Ὁ ποιητὴς Σαντεῦλης ἀπέθανεν αὐθιγὰ, ἅμα ἐπὶ οἶνον, ἐνθα φίλος του ἐν συνευθυμία ἔθετο ταμβάκον. Καὶ παρ' ἡμῶν πολλάκις συνέβη τὸ τοιοῦτο.

Τὰ **πούρα** λεγόμενα τσιγάρα βλάπτουσι ἐτι μᾶλλον ὡς σὺν ταῖς ἄλλοις ἐκ τοῦ δαγκάματος αὐτῶν ἀποκόπτονται μικρὰ τεμάχια, τὰ ὁποῖα ἀνεπαισθήτως καταπίνονται, ἔρχονται εἰς τὸ στομάχον καὶ ἰδίως βλάβας πρὸς δυσπεψίας κλπ. ἐπιφέρουσιν. Ἐπεινόησαν ταῦτα τὸ πρῶτον ἐν Ἰσπανίᾳ, τὰ δὲ διὰ τοῦ χρόνου τὸ πρῶτον ἐπεινόησαν παρ' ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τοῦ 1821 ἐν τοῖς στρατοπέδοις.

Ὅταν τις καπνίσῃ, πρέπει νὰ μὴ διψᾷ. ἐὰν διψᾷ, νὰ πίνῃ παρ' ἑαυτοῦ ψυχροῦ ὕδατος, διότι οὕτως ὀλιγώτερον ἀπορροφᾶται ὁ καπνὸς καὶ ὀλιγώτερον βλάπτει.

Τὸ τουμπέκι (nicotiana Rossica) καπνιζόμενον διὰ τοῦ ροῦσκου (ναργιλῆ) ἀποβάλλει κατὰ πολὺ τὴν δηλητηριώδη νικοτιανήν, ἥτις διαλύεται καὶ μένει ἐν τῷ ὕδατι, δι' οὗ διέρχεται ὁ καπνὸς ταύτης. Μένει δὲ ἐν τῷ καπνῷ ἐπικρατοῦσα πραιντική τις ὕλη, ἥτις ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ διοργανισμοῦ ἀντιθέτως πρὸς τὸν καπνόν διότι οὗτος προξενεῖ ἐρεθισμόν, τοῦτο πραῖνει τοῦτον καὶ καταπαύει διὰ τοῦτο ὠφελεῖ τοὺς πάσχοντας ἐκ χρονίου βήχους, πρέπει ὅμως τὸ τουμπέκι νὰ πλυθῇ ἀρμοδίως, καὶ νὰ ᾖ καλῆς ποιότητος.

Γ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

Περὶ στομάχου.

Ὁ στόμαχος εἶναι τὸ κυριώτερον ὄργανον τῆς ζωῆς ἰδίως προοριστὸς πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς πέψεως τῶν τροφῶν. Κεῖται ἐπὶ τῷ ἄνω μέρει τῆς κοιλίας, τοῦ καλουμένου **ἐπιγαστρίου** (ὅταν ᾖ κενός, εἶναι μικρὸς ὅταν πλήρης, γίνεται ὀγκωδέστατος). Κεῖται κυρίως ὑποκάτω τοῦ διαφράγματος. ἔχει σχῆμα ἄσκου κυρτοῦ, ὡς

φαίνεται ἐν τῇ κάτωθι εἰκόνι, καὶ φέρει δύο ὀπές. Ἡ μὲν μία κεῖται πρὸς τὸ ἄνω μέρος αὐτοῦ 2, καὶ καλεῖται **καρδία**, ἥτις συνέχεται μετὰ τοῦ οἰσοφάγου 1, ὅστις, ὡς ἑρρέθη, εἶναι σωλὴν πλατὺς πρὸς τὸ ἄνω τοῦ στομάχου, καὶ ἔχει στενοῦμενος πρὸς τὰ κάτω, ἐνθα εἰσὶν μετὰ τῆς καρδίας 2, τοῦ στομάχου.

Ἡ καρδία αὕτη κεῖται ἐπὶ τῇ σπονδυλικῇ στήθι ὡς καὶ ὁ οἰσοφάγος, ἥτοι ἐπὶ τοῦ μέσου τοῦ στήθους, ὥστε τοῦ στομάχου ἐν περιττονίᾳ κεῖται πρὸς τὰ ἀριστερά, καὶ τὰ δύο τρίτα πρὸς τὰ δεξιὰ, ὑποκάτω καὶ ὀπισθεν τοῦ ἥπατος καὶ ὑπὸ τὸ ἐγκάρσιον παχὺ ἔντερρον (κῶλον), καὶ ὀπισθεν τῶν ψευδῶν πλευρῶν, ὧν ἀποχωρίζεται διὰ τοῦ διαφράγματος.

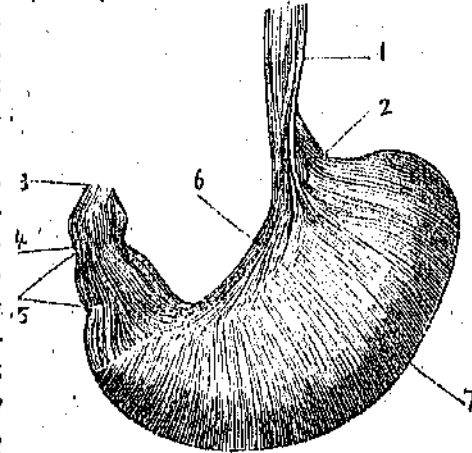
Ἡ δὲ ἄλλη ὀπή 4, ὀνομάζεται **πυλωρός**, συνέχεται μετὰ τοῦ δωδεκαδακτύλου ἑντέρου 3, τὸ ὁποῖον συνέχεται μετὰ τῶν λεπτῶν ἐντέρων.

Ὁ στόμαχος ὑφίσταται πολλὰ πάθη· τὰ συχνότερα εἰσὶν **ἀκαψία**, **δυσπεψία**, **πύρωσις**, **καρδιαλγία**, **γαστραλγία**, **δυσθερμανσία τοῦ στομάχου**, κλπ.

Ὁ πυλωρός εἶναι εὐπαθέστερος τοῦ στομάχου· ἐκ τούτου κυρίως προέρχονται αἱ πλείσται δυσπεψίαι καὶ αἱ νευρπαθείαι τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων.

Ὅταν ὁ στόμαχος ᾖ γεμάτος, στρέφεται πρὸς τὰ ἔξω, ὥστε τὸ μικρὸν τόξον αὐτοῦ 6, ἔρχεται πρὸς τὰ ὀπίσω, τὸ δὲ μέγα τόξον 7, πρὸς τὰ ἔμπρος. Τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τοῦ στομάχου πρὸς τὰ δεξιὰ καλύπτεται ὅτε τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος.

Μετὰ τὸν στόμαχον ἔρχεται ὁ γαστροεντερικὸς σωλὴν, ὁ ὁποῖος στενοῦνται πάλιν ἀπὸ τῆς ἔξω ὀπῆς **πυλωροῦ**, καὶ ἐξακολουθεῖ ἀποτελὼν τὰ **λεπτὰ ἔντερα**, ὧν τὸ πρὸς τὸν πυλωρὸν μέρος, ἔχον μῆκος ἕως 12 δακτύλων, καλεῖται **δωδεκαδακτύλον**· ἐνθα κατεργάζεται ὁ **χυλὸς** διὰ τῆς εἰς αὐτὸ ἐκκρίσεως τῆς χολῆς καὶ

τοῦ παγκρεατικοῦ χυμοῦ, ὅστις παράγεται ἐκ τοῦ ἁδένος καλε-
μένου **πάγκρεας**.

Μετὰ τὸν δωδεκαδάκτυλον P. ἔρχεται ὁ **νόστις**, ὅστις πάλιν
εὐρίσκεται κενὸς ὕλης, καὶ μετὰ τοῦτον τὸ **ἔλεον** (λεπτὰ έντερον)
τὸ ὁποῖον εἶνε πολὺ μακρόν, καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἡμισυ τοῦ δλου μί-
κρους τῶν έντέρων. Πάντα εἰσὶ συσσωρευμένα καὶ προσκεκολλημένα
εἰς τὴν σπονδυλικὴν στήλην διὰ τοῦ **μεσεντέρου**, τὸ ὁποῖον ἔχει
σχῆμα ριπίδος (τεριστήρος) καὶ ἔχει πολλὰ γάγγλια ἐντὶ τῆς
ἐπιφανείας τῶν λεπτῶν τούτων έντέρων ἀνοίγουσιν ἀπειράριθμους
στόμια ἀπορροφητικῶν ἀγγείων, τὰ ὁποῖα ἀπορροφῶσι τὸν χυλόν.

Μετὰ τὸ **ἔλεον** ἔρχεται τὸ **τυφλὸν έντερον** T. τὸ ὁποῖον
ἀποτελεῖται ἐκ πλατύνσεως τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος, ἐν
ἐναποτίθενται τὰ περιττὰ τῶν θρεπτικῶν ὑλῶν, αἵτινες διερχόμεναι
διὰ τῶν λεπτῶν έντέρων καὶ ἀποστερούμεναι τῶν θρεπτικῶν στοι-
χείων, ἀποτελοῦσι πλέον περιττώματα στερεὰ ὡς βάλανι. Ἐξ
παρατηρήσεως εἶνε, ὅτι ταῦτα δέν οὐκ ἀντὶ πλέον νὰ ἐπακλίσθωσι
εἰς τὸν ἔλεον, διότι λήγει εἰς ὁπὴν ἐπιμήκη, ἣτις κλείει ἅμα ἐκ-
σταλῶσιν αἱ παρεῖσι αὐτοῦ (τὸ τυφλοῦ έντέρου) T. "Ὅθεν τὰ κλύματα
οὐδέποτε δύνανται νὰ διέλθωσι τὸ μέρος τοῦτο καὶ νὰ φθάσωσι ἐπὶ
τὸ **ἔλεον**, διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ μέρος τοῦτο **φραγμὸς τῶν ἀπο-
θηκῶν**. ("Ἴδε εἰκόνα ἐν σελίδι 40).

Τὸ τυφλὸν έντερον συνέχεται μετὰ τοῦ **κόλου** Δ. Ἐκ τοῦ κό-
λου τούτου λέγεται καὶ ὁ πόνος **κολικός**. Τὰ περιττὰ τῶν
τροφῶν διέρχονται ἐκ τοῦ τυφλοῦ καὶ μεταβαίνουν εἰς τὸ **κόλον**,
τὸ ὁποῖον εἶνε ἀρκετὰ ἐπιμήκης, διότι περικυκλῶναι τὴν σπλήν
τῶν λεπτῶν έντέρων καὶ ἀποτελεῖ σχῆμα II. Ἐν τῷ κόλῳ ἡ φύσις
ἔχει κύτταρα (κυψέλας), ἅπερ βραδύνουσι τὴν πορείαν τῶν ἀρ-
χομένων τροφῶν, καὶ διευκολύνουσι τὰ ἀπορροφητικὰ ἀγγεῖα, τὰ
ὁποῖα εἰσὶν ὀλιγάριθμα ἐν τῷ κόλῳ, ἵνα ἐξαντλήσωσι τὴν ἰσχυρὰν
θρεπτικὴν ὕλην εὐρισκομένην εἰς τὰ περιττὰ· διότι ἡ φύσις αὕτη
χρήσιμον θέλει ν' ἀποβάλλῃ.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε πρέπει νὰ ἀποβάλλῃ τὰ χυλ-
σιμα εἰς τὰς ἀνάγκας του.

Τὸ **κόλον** λήγει εἰς τὸ **ἀπευθυσιμένον** ἄρθριον έντερον, τὸ ὁποῖον
εἶνε τὸ ἑσχατὸν μέρος τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος, ἐνθα τὰ περι-
ττὰ ἐναποτίθενται, ἀφ' οὗ ἀποκτῆσιν κατὰ τὴν διαδόν των διὰ τοῦ αἵματος
ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν περιττωμάτων ἢ κοπράνων, ἐντελῶς
ἀποβάλλονται διὰ τῆς ἔδρας ἢ ἀφεδρῶνος.

Δ' ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Περὶ Κρέου (Κασσιδας)

(Scabiens. Prurigo. linca. teigne)

Ἐπὶ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς γεννᾶται ἐξάνθημα ἰδίας φύσεως,
τὸ ὁποῖον παρίσταται ὑπὸ ἑλκή κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκρά, παρα-
γόντα ἐφεκιδας χρώματος μελανοῦ ὑποκιτρίνου, ἐκτάσεως ὀνυχος
καὶ πλέον, μεμονωμένα ἢ συνεχόμενα, τὰ ὁποῖα ἐπιφέρουσι σφο-
δρὸν κνησμόν, καὶ ἀποφορὰν βαρεῖαν.

Τὸ ἐξάνθημα τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ φλογώσεως τῶν ριζῶν τῶν
τριχῶν, ἐξ ἧς αὗται νεκροῦνται, ξηραίνονται καὶ πίπτουσι χωρὶς
πλέον ν' ἀναδυστάνωσιν ἐκ τῆς ρίζης δὲ τῶν πασχουσῶν τριχῶν
ἐκέρει ὕλη πυώδης, ἣτις παράγει τὰς φαινομένης ἐξελικώσεις.

Μικροσκοπικῶς εὐρίσκονται ἐφ' ἐκάστης νοσοῦτης ρίζης τριχὸς
σμήνη μικροζωδάρων, τὰ ὁποῖα ἐξερχόμενα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας
τοῦ δέρματος κατατρώγουσι ταύτην καὶ παράγουσι τὸν κνησμόν καὶ
τὰς ἐλκώσεις.

Μεταδίδεται διὰ τῆς ἐπαφῆς τοῦ μαλύσματος τούτου ἐπὶ ὑγιεῖς
κόμης.

Γεννᾶται εἰς τοὺς διέχοντας βίον ἀκάθαρτον.

Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τὸ καταστρέφειν τὴν ὑπαρξίν τῶν
μικροζωδάρων καὶ τὴν μὴ παραγωγὴν ἄλλων. Πάντα δὲ τὰ θερα-
πειτικὰ μέσα πρὸς τοῦτο συντελοῦσιν. Εἰσὶ τὰς:

Αἱ σκευασαὶ τοῦ ὕδραργύρου ὑπὸ ἀλοιφὴν διὰ καλομέλιτος κακ.
30 μετὰ ἀλοιφῆς σπέρματος κήτους δρ. 4, καὶ 10 σταγμῶν
ἐλαίου στοιχάδος (λαβάντας).

Ἀλοιφή διὰ ἰωδούχου καλλίου ἐκ κακ. 30. ἐνὸς κόκκου πρωτόϊω-
δούχου ὕδραργύρου, ἐκχυλίσματος εὐθαλλίας, κινεῖου ἀνὰ κόκκους
20 καὶ ἴσους ὁπίου μετὰ 4 δρ. ἀλοιφῆς σπέρματος κήτους.

Ἀλοιφή διὰ θείου, δραχμ. 1, θειικοῦ ψευδαργύρου κόκκους 10,
ὁπίου κόκκους 20 καὶ ἀλοιφῆς σπέρματος κήτους δρ. 4. Ἐκείνου
αὐτοῦ γίνεται χρῆσις πρῶτὴ καὶ ἐσπέρας διὰ μικροῦ ποσού.

Κοινῶς μεταχειρίζονται τὴν ἐκρίζωσιν τῶν τριχῶν καὶ τὴν διὰ
σάπινος πλύσιν, ἀμφότερα ὠφελουσι. Διὰ τῆς ἐκρίζωσεως ἀφαιρεῖ-
ται ἡ ἀρχικὴ αἰτία, διὰ τῆς πλύσεως καταστρέφονται τὰ ἐνυπάρ-
χοντα μικροζωδάρια.

Ἡ θεραπεία πρέπει ἐπὶ πολὺ νὰ ἐξακολουθῇ, διότι εὐθὺς μικρὰς πηγῆς, ἀναγεννᾶται τὸ πάθος.

Ἄλλοι μεταχειρίζονται πυρίτιδα (μπαρούτη) μετὰ θελοῦ καὶ πους εἰς ἀλοιφήν.

Ἄλλοι ἀλοιφήν ἐκ θεϊκοῦ χαλκοῦ (ἀλογόπετρας) καὶ λίπουν αὐτὴν ἐπὶ τὸν τόπον.

ΠΕΡΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ

Ἀνατρίψεις καὶ μαλάξεις.

Ἡ ἀδελφὸς διαπνοὴ ἐπανέρχεται, ὅταν διακοπῇ ἐκ περιττοῦς ἄλλης αἰτίας, ἐκτὸς τῶν ἄλλων τρόπων καὶ διὰ τῆς ἀνατρίψεως τοῦ δέρματος καὶ διὰ τῆς μαλάξεως αὐτοῦ.

Ἡ μὲν ἀνάτρυψις γίνεται διὰ τῆς παλάμης τῆς χειρὸς ἐπὶ μεγάλῃ ἐκτάσει, διὰ τῶν δακτύλων ἐπὶ μικρᾷ ἐκτάσει ἐπὶ ἀλγούσης χώρας. Διὰ τῶν δακτύλων γίνεται σύσφιγξις ἐπὶ τῇ πίνονται προσέτι καὶ πιέσεις διὰ τῶν γρόνθων, ὡς γίνεται, ἐπὶ τῇς ζυμῶνι ἀλευροῦ μάζαν. Πίνονται προσέτι καὶ ἐπικρούσεις ἐπὶ τῇ θέναντος ἢ τοῦ γρόνθου τῆς χειρὸς, ὡς ὅταν τις πλάθῃ πλακούντα ἐπὶ ὅλων τῶν τῶν τούτων χαλαροῦνται τὰ ἐσκληρημένα μέρη τοῦ σώματος, διαστέλλονται οἱ πόροι τοῦ δέρματος, οἵτινες τὸ πρὶν ὑπῆρχον συσπασμένοι καὶ σκληροί, καὶ ἀναλαμβάνει ἡ ἀδελφὸς διαπνοή.

Ἡ πίεσις συνάμα ἐπενεργεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων μυῶν καὶ οἵοντις κινεῖ κατὰ διαφόρους θέσεις καὶ διευθύνσεις, καὶ οὕτως βιάζει τὴν ἐν αὐτοῖς οὖσαν μοχθηρὰν ὕλην, ἥτις καθίσταται τοῖς δυσχάμπτους, ἐνὰ ἐξέλθῃ διὰ τῶν πόρων, καὶ οὕτως οἱ μὲν ἀνακτῶν τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν, γίνονται μαλακοὶ καὶ εὐκαμπτοί. Ἰδίως ἡ διὰ τῶν δακτύλων σύσφιγξις τοῦ δέρματος, καὶ ἡ διὰ τῆς παλάμης τῆς χειρὸς μάλαξις, βιάζει πρὸς ἐξοδὸν διὰ τῶν πόρων ἀθροῦτερον τὴν μοχθηρὰν καὶ νοσοποιὰν ὕλην.

Πάντα τὰ ρηθέντα, ἐντρίβει καὶ μαλάξει πρέπει νὰ γίνωται ἐντὸς θερμοῦ θαλάμου ἐν θερμοκρασίᾳ + 300 ἐκατοβ., ἢ ἐπὶ λουτροῦ ἀτμῶν, ὡς εἰσὶ τὰ βαλανεῖα (τουρκικὰ νῦν λουτρά καλοῦμενα), ἢ ἐντὸς λουτρῆρος χλιαροῦ ὕδατος. Βίς τὰ βαλανεῖα τῆς θεραπείας ὑπάρχουσι πεπειραμένοι βαλανεῖς ἐκτελοῦντες ἐπιστημονικὰς ἐντρίβας καὶ μαλάξεις τοῦ σώματος.

Ταῦτα λουτρά πρὸς μαλάξεις καὶ ἐντρίβας συνεστήθησαν καὶ ἐν Παρισίοις ὑπὸ τὸ ὄνομα **Νεόθερμα λουτρά**.

Αἱ ἐντρίψεις πρέπει νὰ γίνωνται κατ' ἀρχὰς ἐλαφραί καὶ βραδεῖαι, καὶ κατ' ὀλίγον σφοδρότεραι καὶ ταχύτεραι, νὰ λήγωσι δὲ ὡς ἤρξαντο.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐντρίψεων ἐπὶ μὲν τῶν νεωτέρων ἔστω 100, ἐπὶ δὲ τῶν ἀκμαζόντων 200, καὶ ἐπὶ τῶν ρωμαλαίων 400.

Αἱ ἐντρίψεις γιγνόμεναι μετ' ἐλαίου καὶ ὕδατος καταπαύουσι ταχύτερον τοὺς κόπους. Πρέπει νὰ γίνωνται μᾶλλον τὸν χειμῶνα καὶ ὅχι τὸ θέρος, τότε ὠφελοῦσι τὰ χλιαρὰ λουτρά.

Διὰ τῆς ἐντρίψεως σαρκοῦνται ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος, πλὴν τῆς κοιλίας. Αὕτῃ τῇ ἐντρίβῃ λεπτύνεται. Λεπτύνεται ὡσαύτως καὶ ἐκ πάσης κινήσεως, ἐκ κόπων καὶ γυμνασίων, δρόμου κλπ. Ἡ δὲ ἀκίνησις τιτάνει καὶ ἐξογκώνει τὴν κοιλίαν, καὶ προκοίλοι γίνονται οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες καὶ ὑφίστανται τὸ πάθος **φυσικῶνεία**.

Αἱ ξηραὶ ἐντρίβαι στερεωτέραν τὴν σάρκα ποιοῦσιν, εἰσὶ προτιμότεραι τοῦ τρεξήματος (δρόμου).

Δύο εἶδων ἐντρίβας ἔχομεν, ξηρὰς καὶ μετ' ἐλαίου.

Πᾶσα ἐντρίβη πρέπει νὰ διευθύνηται κατὰ τὴν φοράν τῆς φλεβικῆς κυκλοφορίας, ἀπὸ τὰ κάτω πρὸς τ' ἄνω, οὕτως ἐξαλοῦσι τὸ συμφερόμενον αἷμα καὶ τακτοποιοῦσιν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὴν κυκλοφορίαν.

Δὲν πρέπει νὰ γίνωνται, ὅταν ὑπάρχῃ ρῆξις ἀγγείων ἢ κάταγμα ὀστέου κλπ.

Αἱ ἐντρίψεις γιγνόμεναι ἐν λουτρῷ μεθοδικῶς ἐπιφέρουσιν εὐκαμπίαν τῶν μυῶν, ἐπανέρχονται αἱ δυνάμεις, διαλύουσι πᾶσαν κόπασιν, προσρρομένην ἐκ βαδίσματος, ἐξ ἀϋπνίας ἢ ἀφροδισίων κλπ.

Αἱ ἐντρίψεις ὠφελοῦσιν ἰδίως κατὰ τῶν ρευματισμῶν, τῶν ἀνευ πυρετῶν, κατὰ τῶν παραλυσιῶν, κατὰ τοῦ ἀναρροδισιασμοῦ, κατὰ τῶν περιφύσεων, ἐξ ὧν ἐπέρχεται δυσκίνησις καὶ ἀκαμπία τῶν μυῶν μετὰ ἀλγηδόνων ἐλαφρῶν.

Ἐν γένει ὠφελοῦσι πρὸς ζωογόνησιν τῆς ἀδελφου διαπνοῆς, καὶ πρὸς θεραπείαν τῶν παθήσεων τῶν σπλάγγων, διότι ὅταν ταῦτα πάσχουσιν, ἡ ἀδελφὸς διαπνοὴ οὐ καλῶς λειτουργεῖ.

Αἱ μεθοδικαὶ ξηραὶ ἐντρίψεις διεγείρουσι τ' ἀφροδίσια, διότι ἐρεθίζουσι τὸ δερμα, τοῦ δὲ δέρματος ὁ ἐρεθισμὸς διεγείρει ταῦτα. Ὅλως καὶ πᾶν ἐπιφέρον ἐρεθισμὸν τοῦ δέρματος διεγείρει πρὸς ταῦτα ἡ ἡλίστις ἢ ἡλεκτρισμὸς καὶ ἄλλα διερεθίζουσι τὸ δερμα.

Αἱ τρίψεις ὠφελοῦσι καὶ πρὸς θεραπείαν νόσου, τότε πρέπει νὰ

γίνονται περί τὴν ἀκμὴν τῆς νόσου. Πρέπει νὰ γίνωνται κατὰ τὰ ἄκρα μόνον τοῦ σώματος, χεῖρας τε καὶ πόδας. Ἐὰν εἰς τὸν τριτοβάθμιον γαῖνη ἰδρῶς, πρότερον μὴ γινόμενος, σημεῖον ὅτι αἱ ἐντρίψεις ὠφέλησαν καὶ πρέπει νὰ ἐπαναληφθῶσι.

Μετὰ τὰς τρίψεις καλὸν ἐστὶ πίνειν αὐταρκεῖς θερμὸν ὕδωρ, εἰ δὲ τροφαὶ νὰ ὦσιν ὑγραὶ καὶ θερμαί.

Ὅθεν αἱ παρὰ τῇ λαῖᾳ γινόμεναι τρίψεις κατὰ τινων περιφύσεων λίαν ἐπιτῆδαιοι καὶ ὠφέλιμοι εἰσίν. Ἐπελθούσης ἐξαγωγῆς τῶν ἀμυγδάλων τοῦ λαιμοῦ, ἔνεκα χρυσολογήματος, ἐντρίβουσι τὸν λαιμὸν θερμῷ ἐλαίῳ, ὡς καὶ τὴν πρὸ τοῦ καρποῦ χώραν τῶν γαργάρων, ἐνθα συναντῶνται ὄγκοι τινὲς ὑπὸ τὸ δέρμα ἐναχόμενοι καὶ συσώρευσιν περιττῆς ὕλης ἐπὶ τῶν γαγγλίων, (γρομποῦλια καλεῖται), ποιοῦσι δὲ ταῦτα ἐκ τῶν κάτω πρὸς τ' ἄνω λίαν εὐλόγως, διότι κινουσιν οὕτω τὸ φλεβικὸν αἷμα πρὸς τὴν καρδίαν, τοῦ ὁποῦ ἐκ τῆς περιφύσεως βραδύνει ἡ κίνησις ὡς πεπυκνωμένου διὰ τοῦτο ἡ φλεβοτομία καὶ τοπικαὶ συκταὶ ὠφελοῦσι, χρώνται δὲ ὡσαύτως τὴν μάλαξιν καὶ πίεσιν διὰ γρόνθων ἢ ποδῶν παίδων, ὅταν ἐκ περιφύσεως ἐπέλθῃ δυσκίνησις καὶ κακουχία ἐπὶ τῶν νώτων, ὅτε ἐπωφελεῖς.

Κατὰ δὲ τῆς ὀσφυαλγίας ἔνεκεν ἐπελθούσης περιφύσεως τοπικῆς, ὅτε λέγουσιν ὅτι ἔπασαν τὰ πάγια, μεταχειρίζονται τὸ σήκωμα τῶν πανκίων λεγόμενον, δηλαδὴ ἐντρίψαντες θερμῷ ἐλαίῳ τὸ πάσχον μέρος, πιέζουσι διὰ τοῦ θέναντος τῶν χειρῶν τὸ μέρος ἐκεῖνο, καὶ διὰ τῶν δακτύλων συλλαμβάνοντες τὸ δέρμα ἐκκουσὶ μεθοδικῶς τοῦτο πρὸς τ' ἄνω. Ἡ δὲ θεραπεία ἐπέρχεται ταχέως.

Διεξοδικώτερον περὶ ἐντρίψεων ἔρα Συνεχδ. Ὑγιεινὴν ἐκδ. Β', σελ. 404 Φοῖβον ἔτους Ζ'. Παράφοιβον περὶ θερμῶν λουτρῶν.

Β'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Περὶ Σόγχου (Ζοχιοῦ).

Τὸ βότανον τοῦτο, ὅπερ παρ' ἡμῖν χρησιμεύει ὡς λαχανικὸν πρὸς βρώσιν βραστόν, παρέχει κατὰ τὴν κοινὴν ἰδέαν εὐφωνίαν εἰς τὴν πέριδικον παρ' αὐτῆς τρωγόμενον. Ὁ δὲ καρκίνος, λέγουσιν, ὅταν φάγῃ ὄφιν, ὅστις ἔχει δηλητήριον, ἵνα οὐδετερώσῃ τοῦτο, τρώγει ἀμέσως σόγχον, ἄλλως ἀποθνήσκει.

Οἱ ἀρχαῖοι διέκρινον δύο εἶδη, ὡς καὶ οἱ νεώτεροι, ἀμφοτέρω τὰς αὐτὰς ἔχουσιν ιδιότητες, ἀλλὰ τὸ ἓν εἶδος εἶνε τρυφερώτερον καὶ ἐλαφρότερον, καὶ τρώγεται ὡμὸν ἢ βραστόν.

Ὁ Διοσκορίδης τὰ φύλλα αὐτοῦ ὡς κατάπλασμα λέγει ὅτι ὠφελοῦσι κατὰ τῶν φλογώσεων τοῦ στομάχου. Ὁ Ζωμὸς αὐτοῦ καταρροῦμενός, καταπραίνει τὸν πόνον τοῦ στομάχου, καὶ φέρει τὸ γάλα. Ἡ δὲ ρίζα καὶ ὁ βλαστὸς αὐτοῦ ὑπὸ κατάπλασμα ὠφελεῖ τοὺς σκορπιολήκτους. Ἰδίως ταῦτα ποιεῖ ὁ ὀπὸς τοῦ βλαστοῦ, ὅστις εἶνε γαλακτώδης.

Κατὰ τοὺς νεώτερους ὁ ὀπὸς τοῦ σόγχου εἶνε χωνευτικὸς. Κοινῶς θεραπεύουσι τὰ παρὰ τῶν ὄψεων δαγκάματα διὰ τῆς ἐπιθέσεως φύλλων Σόγχου κοπανισμένων, ὃν τὸν ὀπὸν δίδουσι καὶ πίνει ὁ πάσχων, τὰ δὲ φύλλα ὡς κατάπλασμα ἐπιθέτουσιν ἐπὶ τοῦ δαγκάματος, ἀφήνουσιν οὕτως ἐπὶ 24 ἢ 48 ὥρας τὸ ἐπίθεμα, μετ' ἧς ἀφαραινόμενον τοῦτο, εὕρεσκειται τὸ δάγκαμα περικυκλωμένον ἢ περικυκλωμένον φλογώσεως.

Θεωροῦσι προσέτι κοινῶς τὴν βρώσιν τῶν Σόγχων βραστῶν ἢ ὡμῶν ὡς ἀφροδισιακὴν.

Οἱ Σόγχοι τρωγόμενοι βραστοὶ μετὰ λαμινίου ἀρκετοῦ καὶ ὀλίγου ἐλαίου καλοῦ εἰσὶ προτιμώτεροι παντός ἄλλου λαχανικοῦ, διότι χωνεύουσι καλῶς ἂνευ παραγωγῆς εἰς τὸν στομάχον καὶ τὰ ἔντερα ἀερίων, καὶ συντελοῦσι πρὸς τὴν εὐπεσίαν, διότι τονίζουσι τὸν στομάχον.

Γ'. ΣΥΝΤΑΓΟΓΡΑΦΙΑ

Τὰ τῆς συντάξεως συνταγῆς ἐνδιαφέρει πολὺ τὸν ἰατρὸν καὶ πολλὰκις ἐκ τοῦ τρόπου τῆς κατασκευῆς ἐνός ἱατρικοῦ ἐξαρτᾶται πολὺ ἡ θεραπεία τοῦ ἀσθενοῦς. Ὅθεν ὁ ἰατρός ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ φάρμακον δύναται νὰ παρέξῃ διάφορα ἀποτελέσματα, ὡς ἐκ τῆς διαφόρου κατασκευῆς του, πρέπει νὰ δεῖξῃ καθαρά εἰς τὴν συνταγὴν τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς, οὕτω π. χ. τὸ κολόμβιον (colombo) εἶνε πικρότερον διὰ ἐμβρέματος, παρὰ δι' ἀφεψίματος, ὁ ἱρλανδικὸς λιχὴν εἶνε μαλακτικὸς καὶ γλυκύτατος δι' ἀφεψίματος ὅχι πολὺ διαρκούς, ἐν ᾧ δι' ἐμβρέματος εἶνε πικρὸς καὶ τονικὸς, — ἡ κίνα μόνον διὰ τοῦ ἀφεψίματος παρέχει ὅλας τὰς θεραπευτικὰς ιδιότητάς της, — τὸ δὲ

έρπουλον (serpentaria) δίδεται μόνον εἰς ἐμβρυεγμὰ, διότι εἰς τὴν ψίμα δὲν ἐνεργεῖ, — ὡσαύτως ὅταν πρόκηται νὰ γείνη ἱατρικὴ ἐκ πολλῶν ἱατρικῶν ὑλῶν φυτικῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ γείνουσι ἐν ρευστῶν ἱατρικῶν, ὁ ἱατρός ὀφείλει νὰ σημειώσῃ τίνες εἰσονται εἰς ἀφέψημα καὶ τίνες εἰς ἐμβρυεγμὰ, διότι ἄλλως δὲν ἐπιτυγχάνει ὁ σκοπὸς τοῦ ἱατρικοῦ π. χ. ἀφέψημα συνιστάμενον ἐκ Σαλσαπαρίλιας καὶ Σασαφράς, κλπ. δὲν δύναται νὰ γείνη, ἐὰν προσθήσῃ ἕλαιον εἰς τὸ αὐτὸ δοχεῖον διὰ νὰ βράσῃ. Ἀλλὰ τὴν μὲν Σαλσαπαρίλιαν πρέπει νὰ βράσῃ μόνην καὶ πρὸς τὸ τέλος νὰ προσθήσῃ τὸν Σαραφρᾶν ὡσαύτως γίνεται καὶ διὰ τὸ ἀφέψημα Κίνας, μετὰ γάρδου, γλυκανίσου κλπ. εἶνε δὲ ἄλλα εἴδη, τὰ ὅποια πρέπει νὰ βράσῃ ἕλως διόλου χωριστὰ καὶ εἶτα νὰ τὰ ἐνώσῃ π. χ. τὸ ἀφέψημα τὸ συνιστάμενον ἐκ τῆς Σαλσαπαρίλιας καὶ ἱερλανδοῦ λιχθῆνος κατασκευάζεται ποιοῦντες τὸ ἀφέψημα τῆς Σαλσαπαρίλιας ἰδίως καὶ τοῦ λιχθῆνος ἰδίως, καὶ εἶτα ἐνώνοντες ταῦτα, — διότι ὁ λιχθὴν ἀπαιτεῖ ὀλίγην βράσιν, ἐν ἣ ἡ Σαλσαπαρίλια, εἶνε ὅμως καὶ φάρμακα, διὰ τὰ ὅποια εἶνε περὶ τὸν ἱατρός νὰ σημειώσῃ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς, καθ' ὅτι ὁ αὐτὸς εἶνε πάντοτε καὶ καλὰ γνωστὸς παρὰ τοῦ Φαρμακοποῦ π. χ. διὰ γαλάκτωμα εἶνε περὶ τὸν ἱατρός νὰ δείξῃ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς· εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ὁ ἱατρός γράφει μόνον τὰ στοιχεῖα π. κ. τ., ἥτοι — ποιήσων κατὰ τὴν τέχνην γαλάκτωμα.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Εἰς τὰ φύματα τῆς φθίσεως διεκρίθησαν ἡδὴ δύο εἴδη μικροζωῶν τῶν τὰ βράκια τοῦ Κόχ καὶ τὰ ζυγόγλοια, ἀναγόμενα εἰς εἶδος μικροζωοδάρτων, προσερχομένων ἐκ σπορίων.

Τὰ σπόρια (granulations) ἔχουσι διάφορα ὀνόματα καλοῦνται Ὀργανῖται παρὰ Βουχαρδᾶ. Μικρόζυμα παρὰ Βεχάμ. Ὀργανικά μόρια παρὰ Βουφφόν. Κατὰ πολλοὺς τὰ σπόρια θεωροῦνται μόρια ἰσῶν. Εἰσὶν ἡ βάσις ὧν τῶν ἰσῶν ἐν ζωῇ καὶ μετὰ ταύτην.

Νέον ἀντισηπτικὸν εὑρέθη, καλούμενον ἀσηπτολ (aseptol). Εἶνε προτιμότερον τοῦ φανικού ὀξέος· διότι εἶνε ὀλιγώτερον καυστικὸν καὶ αὐθόλως δηλητηριώδες.

Περὶ τῶν φαινομένων τῆς ζωικῆς συνάμειψης.

Τῆς νήσεως (πάπιας) καὶ τῆς στρουθοκαμήλου ἡ κεφαλὴ, ἐὰν ταχέως ἀποκοπῇ, τὸ σῶμα βαδίζει καὶ διατηρεῖται ἄνευ ταύτης. Ὁ αὐτοκράτωρ Κόμμοδος ἀπεκεφάλιζεν ἐν τῇ θεάτρῳ στρουθοκαμήλους, αἵτινες ἐβάδιζον ἄνευ κεφαλῆς. Ἡ κεφαλὴ εἰς τινα ζῶα ἀποκοπεῖσα ἀναγεννᾶται· λέγουσι οἱ, ἐὰν ἡ κεφαλὴ κοιλίου ἀποκοπῇ, ἀναγεννᾶται μετὰ τινος ἡμέρας, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀποκοπέντες ἀναγεννῶνται. Τοῦ καρκίνου οἱ πόδες ἀποκοπέντες ἀναγεννῶνται μετὰ τινος ἡμέρας· ἐν Ἰσπανίᾳ ὁ ζωμὸς τῶν ποδῶν καρκίνου ἀποτελεῖ τινος ἡμέρας· ἐν Ἰσπανίᾳ ὁ ζωμὸς τῶν ποδῶν καρκίνου ἀποτελεῖ ἐπιζήτητον ρόφημα· τοῦτου ἕνεκα ὑπάρχουσιν ἐργαστήρια, ἅπερ πάντοτε πωλοῦσι πόδας καρκίνου, τοὺς ὁποίους ἀπολαμβάνουσιν ἐκ πολλῶν καρκίνων, τοὺς ὁποίους διατρέφουσιν, ὅπως τακτικῶς καὶ περιοδικῶς ἀφαιρῶσι τοὺς ἀναγεννωμένους πόδας.

Ἄλοιφθ θεραπεύουσα τὰ καύματα.

Λάβε ἴσον ποσὸν λευκώματος (ἀσπραδίου) ὡοῦ καὶ ἐλαίου ἐλαίας ἐνδὲς κυάθισκου (κουπακίου). Λάβε τεμάχιον στυπτηρίας (στυψης) καὶ εἰς αὐτοῦ ἀνατάτνω τὸ λευκίωμα καὶ τὸ ἐλαιον ἕως οὗ πήξωσιν. Ἐπίθεες ἐκ τούτου ποσόν τι ἐπὶ τοῦ καύματος, καὶ κάλυψον χωρὶς νὰ τὸ σφίγῃς· ποιεῖ τοῦτο δις τῆς ἡμέρας.

Περὶ νεοφανοῦς ἀνθρώπου.

Πᾶς ἄνθρωπος διέρχεται διὰ τῆς νεοφανοῦς ἐποχῆς τῆς ζωῆς του. Νεοφάνης λέγεται ὁ κατὰ πρῶτον εἰσερχόμενος εἰς τὴν κοινωνίαν κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ ἐπαγγέλματός του· διότι ἐν βῆσιν τις διδάσκεται ἐν Σχολείῳ, ἐν Γυμνασίῳ, ἐν Πανεπιστημίῳ, ἐν τεχνίτῃ κλπ. δὲν ἀποτελεῖ πλήρες μέλος τῆς κοινωνίας, ἀποστερεῖται τινῶν δικαιωμάτων, τὰ ὅποια ἀποκτᾷ ἅμα εἰσέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν πρὸς ἀπόλαυσιν ἐκ τῶν ἔργων του. Ὅταν πλησιάσῃ εἰς τὴν ἐναρξιν τοῦ ἐπαγγέλματός του ἢ πρὸς τὸ τέλος τῶν σπουδῶν του, κατέχεται ὑπὸ πᾶσι πρὸς τὸν νέον βίον του, καὶ εἶνε ἐμπλεὺς μεγάλων ἰδεῶν πρὸς κέρδη καὶ δόξαν. Πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ θεωρεῖ οὐ καλῶς ἀπεπαισμένους καὶ μὴν ὠφελουμένους ἐκ πολλῶν ἐπιχειρημάτων, φθονεῖ τοὺς ἀνωτέρους του, καὶ εὐχαριστεῖται νὰ ταπεινώσῃ τοὺς τοῦτους· ἵνα οὗτος ταχύτερον προοδεύῃ. Ταῦτα πάντα ζωπυροῦνται, ἅμα ἀρχίσῃ τὸ

νέον στάδιον τοῦ βίου καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν, φρονίμως περὶ ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του, περὶ κέρδους, περὶ ὑποψέως καὶ δόξης.

Ἄφ' οὗ ὅμως παρέλθῃ καιρὸς ἐτῶν καὶ ἡ πείρα δείξει τὰς πλῆκας, ἀρχεται κατ' ὀλίγον ν' ἀναγνωρίζῃ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν του, πολλάκις ὅμως ἀργὰ τοῦτο αἰσθάνεται, ἀφ' οὗ ὑποστῇ πολλὰ βλάβας καὶ ζημίας.

Περὶ τοῦ ξύλου τοῦ Πύξου (τσιμισιρίου).

Γνωστὸν ἐστὶν ὅτι αἱ ξυλογραφίαι γίνονται ἐπὶ τοῦ Πύξου. Ἐν τῇ ὑπολογίᾳ τῶν μέγιστον ἀριθμὸν τῶν κατ' ἐκάστην εἰς ὅλην τὸν κόσμον γιγνομένων ξυλογραφιῶν ἐπὶ ἐφημερίδων καὶ βιβλίων, θέλει εὐρεῖ μέγιστα ποσὰ πύξου καταναλισκόμενα. Τὸ πλεῖστον ποσὸν τοῦ ξύλου τούτου ἔρχεται ἐκ τῶν παραλίων τοῦ εὐζείνου πελάγους. Διὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διέρχεται κατ' ἔτος ὅπως 6 χιλιάδες τόνων καλῆς ποιότητος διευθυνομένων εἰς Ἀγγλίαν, 1500 τόνους ἐξάγονται ἐκ Σαμψουῦντος ἀποστελλόμενοι καὶ οὗτοι εἰς Ἀγγλίαν. Ἡδὴ τὰ δάση τοῦ Πύξου σχεδὸν ἐξέλειπον ἐκ τῆς Τουρκίας. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ρωσσίᾳ σπανιότερα κατεστάρθισαν, δι' ὃ καὶ ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἤδη ἠϋξήσε. Τὸ ἐμπόριον τοῦ ξύλου τούτου ἄλλοτε ἐγένετο παρὰ Ἑλλήνων, ἤδη γίνεται ὁλοσχερῶς παρὰ τῶν Ἀγγλων. Ἡ ὅλη κατανάλωσις τοῦ πύξου διὰ τὰς ξυλογραφίας ἀνέρχεται κατ' ἔτος 10,000 τόνους κατ' ἔτος.

Ὁ Κάνθαρος ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς λύσεως.

Ἐν τῇ Φοίβῃ ἔτους Γ'. σελ. 154, καὶ Β'. σελ. 93, εἶπομεν ὅτι αἱ κανθαρίδες (χρυσόμυγες) εἶνε τ' ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς λύσεως ἥδη συσταίνεται κατ' αὐτῆς καὶ αὐτὸς ὁ χρυσοκάνθαρος (Catonie dorée) ὡς ἐξαιρετικὸν τοιοῦτον ἀντιφάρμακον. Ἡ ἀνάγκη τοῦ ἱατρικοῦ τούτου ἐγένετο παρὰ Ρώστου ἐπιστήμονος, καλουμένου Βέκκερ, ὅστις διδίδει ἓνα κύνθαρον συντεθειμένον ἐντός ψύξης ἄρτου καὶ τὸν τρώγει ὁ ὑποκείμενος εἰς τὴν λύσιν.

Ἐν τούτοις καὶ οἱ Ἀραβες τῆς Τύνιδος βεβαιούσιν, ὅτι θεραπεύουσι τὴν λύσιν διὰ τοιοῦτου τινὸς κανθάρου.

Περὶ τοῦ χρώματος τοῦ καλουμένου πορφύρα.

Ἐπικρατεῖ ἰδέα ὅτι ἡ πορφύρα εἶνε χρώμα ἐρυθρὸν, πολὺ τιμώμενον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ἄν ὅμως ἀνατρέξωμεν εἰς τοὺς ἀ-

γὰιους συγγραφεῖς, εὐρίσκομεν ὑποψίας περὶ τοῦ χρώματος. Ὁ Ὀμηρὸς καλεῖ τὸ χρώμα τῆς θαλάσσης πορφυροῦν, τὸ ὅποιον εἶνε γαλάζιον ὑπέρυθρον· ἔλεγον δὲ ὅτι τὸ χρώμα τοῦτο κατεσκευάζον οἱ φοίνικες ἐν Τύρῳ, καὶ ἦτο πολύτιμον· διότι ὑπὸ τὸν ἀέρα καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου οὐδὲν ὡς μεταβάλλετο, ἀλλὰ μᾶλλον ζωηρότερον καθίστατο, ἐν ᾧ πάντα τ' ἄλλα χρώματα ὑπὸ τὴν θερμότητα καὶ τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου ἐξησθένουν.

Ὁμολογεῖται ὅτι οἱ Φοίνικες ἐξήγαγον τὸ χρώμα τοῦτο ἐκ τινος ὀστράκου, καλουμένου ἐν τῇ ζωολογίᾳ *murex Trunculus*. Ὅτι τὸ πρῶτον εὐρέθη παρὰ κυνὸς θραύσαντος ὀστράκον καὶ φάγοντος τὴν σάρκα, ἐξ ἧς ἐχρωματίσθησαν αἱ διαγώνες αὐτοῦ.

Τὴν ὑπαρξίν τοιοῦτου χρώματος ἐν κογχυλίοις ἐβεβαίωσαν περιηγηταὶ ἐκ τῆς ἐρένης ἐπὶ τῶν ἐριπίων τῆς Τύρου, διότι εὗρον ἐκεῖ τοιαῦτα κογχύλια.

Ἡ χρωματιστικὴ ὕλη εἶνε κατ' ἀρχὰς κιτρίνου χρώματος, ἐκτεθειμένη ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου καὶ ὑπὸ τὸν ἀέρα καθίσταται πράσινη, καὶ ἐπὶ τέλους καθίσταται ἰώδης, εἶνε διαλυτὴ ἡ ὕλη αὕτη εἰς τὸ ὕδωρ ἐν ᾧ δὲν λάβῃ τὸ ἰώδες χρώμα. Ἀμα ἀποκτήσῃ εἰς τὸ ὕδωρ ἐν ᾧ δὲν λάβῃ τὸ ἰώδες χρώμα. Τὸ ἰώδες τοῦτο χρώμα τοῦτο, καθίσταται ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ. Τὸ ἰώδες τοῦτο χρώμα ἀποτελεῖται ἐκ κυανοῦ χρώματος καὶ ἐξ ἐρυθροῦ, τοῦτο ἀπέδειξεν ἡ χυμικὴ ἀνάλυσις τῆς ἐκ τοῦ κογχυλίου τούτου ἐξαγομένης βαφικῆς ὕλης.

Ὅταν τὸ πορφυροῦν χρώμα τῶν ἀρχαίων εἶνε χρώμα ἰώδες, (κυανὸν ὑπέρυθρον), καὶ ἀναλόγως μὲ τὴν προσήκην ἐρυθροῦ χρώματος ἐγένετο ἰώδες ἐρυθρότερον ἢ κυανότερον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ὀμηρὸς καλεῖ τὸ χρώμα τῆς θαλάσσης πορφυροῦν, διότι τὸ κυανὸν ταύτης γίνεται ὑπέρυθρον, ὅταν προσβάλληται μετὰ μεσημβρίαν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἡλίου.

Τὸ αὐτὸς ἔχον πορφυροῦν χρώμα ἐπιθεβαίνονται καὶ ἐκ γραφῆς τινὸς τοῦ Δημοκρίτου, ὁ ὅποιος περιγράφει τὴν κατασκευὴν τοῦ πορφυροῦ χρώματος, ὅχι ὅμως ἐκ τοῦ χυμοῦ τοῦ φοινικοῦ κογχυλίου, ἀλλ' ἐκ συνθέσεως διαφόρων ἄλλων χρωμάτων, ἀποτελούντων τὸ πορφυροῦν χρώμα ἀνεξίτηλον καὶ ζωηρόν· μεγάλην χρῆσιν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ χρώματος ἐποιοῦν τοῦ ὄρου.

Δὲν εἶνε λοιπὸν τὸ πορφυροῦν χρώμα ἐρυθρὸν, ἀλλικον, ἀλλὰ κυανὸν ὑπέρυθρον, ὠραῖον καὶ τερπνὸν εἰς τὴν ὄρασιν, καὶ ζωογονοῦν τὴν ζωικὴν δύναμιν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο χρώμα, καὶ πρὸς τὴν υγίειαν συντελοῦν.

Νοθεία ἀλεύρου.

Ἀρχαίῳθεν ἐγένετο νοθεία ἀλεύρου,
 Ἐν Θράκῃ τὸ πάλαι ἐνόθευσον διὰ ριζῶν τινῶν φυτῶν.
 Ἐν τῇ Συρίᾳ διὰ μύρων ξηρῶν.
 Ἐν Αἰγύπτῳ ἐπρόσθετον σπόρους ἀκεραίους.
 Ἐν Σουιδίᾳ, Λαπωνίᾳ, Ἰσλανδίᾳ καὶ Ταρταρίᾳ διὰ ξηρῶν ἰχθύων.
 Ἀλλαχοῦ ξηραίνουσι τὰς τομάτας, τὰς ἀλαίθουσι καὶ μινύουσι
 μετὰ τῆς ἀλεύρου.
 Ἐν Ἰρλανδίᾳ καὶ ἐν Ἰσλανδίᾳ διὰ λειχίνων, δι' ὧν ὁ ἄρτος
 διατηρεῖται χλωρὸς ἐπὶ πολὺ.
 Ἐν Πρωσσίᾳ ἐνόνουσι τὰ ἄλευρα διὰ γῆς λευκῆς, ἐχούσης ἄλλα
 ποτάσσης, δι' ἧς ἐπιταχύνεται ἡ ζύμωσις καὶ ὁ ἄρτος γίνεται ἑλαφρὸς.
 Ἐν Ἰνδίαις ἐν καιρῷ πείνης ἀνεμίγνυσον τὴν ἄλευρον διὰ κόνιν
 λίθων.
 Ἡδὴ νοθεύεται διὰ τοῦ ἀραροῦτ, τὰπιόκα, σαγοῦ κλπ. Ἐν
 Ἰνδίαις, κλπ. διὰ τοῦ κέχρου, καὶ ἡδὴ πολλαχοῦ χρῶνται τὸν κί-
 χρον, τὸ καλαμβόκι, τὸν ἀραβόσιτον, τὴν σήκαλην, τὴν βρώμην, τὴν
 γαιώμηλα καὶ διάφορα ὅσπρια.
 Ἐν Ἀφρικῇ διὰ τῶν ξηρῶν ἀκρίδων, τὰς ὁποίας ποιοῦσι λε-
 πτὴν κόνιν.
 Ἐν τῇ Βορείᾳ Ἀγγλίᾳ μεταχειρίζονται παραθαλάττια τινὰ
 χόρτα, ἅπερ ξηραίνουσι καὶ ἀλέθουσι καὶ μινύουσι μετὰ ἄλευρον.
 Ἐν Γαλλίᾳ μεταχειρίζονται τὰ κάστανα, καὶ τὴν βρίζαν (ση-
 καλην).

Βάθος θαλάσσης.

Κατὰ νεωτέρας ἐρεῦνας τὸ τῆς θαλάττης βάθος ὑπὸ πλάτος 44°
 καὶ μῆκος 150° ἐν τῇ βορείῳ ὠκεανῷ εἶνε 8,513 μέτρα ἤτοι 5 1/4
 γεωγραφικὰ μίλλια. Ἡ κοιλότης τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης δύναται
 νὰ χωρέσῃ ὅλα τὰ ὄρη τῆς ξηρᾶς.
 Ἐν τῷ ὠκεανῷ ὑπὸ βάθος 4,000 μέτρων ἡ θερμοκρασία εἶνε
 ἀνωτέρα τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος κατὰ ἕνα μόνον βαθ-
 μόν, ἐν ᾧ ὑπὸ τὸ ἴσον βάθος ἐν τῇ ξηρᾷ ἡ θερμοκρασία εἶνε ἀνωτέ-
 ρα ὑπὲρ τοῦ 26° βαθμοῦ τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ξηρᾶς.
 Οἱ ἰχθεῖς ζῶσιν ὑπὸ βάθος θαλάσσης μέχρις 7,500 μέτρων. Σο-
 νήλιος μέχρι 4,000. Ἐν τοιαύτῃ θέσει ὑφίστανται μεγάλην πίεσιν
 διότι ἐπιφάνεια ἐκτάσεως ἐνὸς τετραγωνικοῦ ἐκατοστομέτρου ὑπὸ βάθος
 ὕδατος 2,000 μέτρων ὑφίσταται πίεσιν 5,600 ὀκιάδων βάρους.